

מאת הרב ישראל נאה שליט"א
(בס"ד, אנטוורפן. טבת תשע"ז. גליון 177)

**רמז בתורה לשיעור האמה כשיטת אאזמו"ר 'בעל השיעורים' מרן רבי אברהם חיים נאה זצ"ל
ורמז על הוויכוח ההלכתי עם מרן ה'חזון איש' זצ"ל**

'קרני פרה'

("אלין תלמידי חכמים דמתווכחין דא עם דא באורייתא")

א. על נחלת הלויים נאמר בתורה (במדבר לה, ה): 'וּמִדֹּתָם מִחוּץ לְעִיר אֶת פָּאָת קִדְמָה אֶלְפִים בְּאַמָּה וְאֶת פָּאָת נֶגֶב אֶלְפִים בְּאַמָּה'.

תיבת 'באמה' מוטעמת בטעם 'קרני פרה'.¹ זו הפעם האחת והיחידה, שטעם 'קרני פרה' מופיע בתורה.² כן מובא ב'מסורה גדולה' (במדבר שם, ועוד), כי ניגונו של טעם 'קרני פרה' הוא זהה לניגון של טעם 'פזר'.³

ב. יש לשאול, אם הניגונים של טעמים אלו זהים הם, למה א"כ היו זקוקים לטעם חדש ובודד של 'קרני פרה', ומדוע לא מופיע כאן טעם 'פזר' כמו בכל הפסוקים בתורה?

יש מי השיב, משום שהלויים לא חטאו בחטא העגל, היינו, קרני פרה – לכן זכו שיצויין אצלם 'קרני פרה' לאות ולזכרון.

ג. תוך כדי חיפושים אחר מקורות קדמונים כדי להבין מדוע נקבע טעם 'קרני פרה' בתיבת 'באמה' דווקא, הגעתי לגילוי מעניין, והוא:

ת"ח מתנגחים כשוורים

ד. מובא ב'תיקוני הזוהר' (תיקון כא, מח:), המבאר עפ"י הסוד, את הטעם של 'קרני פרה', וז"ל: " 'קרני פרה' – אלין תלמידי חכמים דמתווכחין דא עם דא באורייתא, ומתנגחין כשוורים דא עם דא, בגין דאורייתא ד'בעל פה', איהי מסטרא דגבורה דאתקרי אלקי"ם, וביה פתחת אורייתא 'בראשית ברא אלקי"ם' "⁴ וכו'. [גם על הלויים אמרו חז"ל (יומא כו.): "לא משכחת צורבא מרבנן דמורי, אלא דאתי משבט לוי או משבט יששכר. לוי – דכתיב 'ויראו משפטין ליעקב' (דברים יג, י)."] וזה משתלב עם האמור לעיל, שהלויים לא חטאו בעגל.

ה. כלומר, טעם 'קרני פרה' כאן, מרמז על וויכוח הלכתי עמוק בין תלמיד חכמים. נציין, כי בכתבי-יד עתיקים של התנ"ך, הצורה של 'קרני פרה' אינו ב' 'תלישאות' כלפינו, אלא הוא כעין צורת קרני פרה V מעל האות. צורה זו, באה לרמז על וויכוח האמור, על שתי שיטות בהלכה, זו לכאן וזו לכאן,⁵ יותר מאשר מרמז ציור של 'תלישאות'.

¹ נוסף, כי טעמי המקרא נמסרו למשה בסיני. (זוה"ק ויקרא רה: ונדרים לו:).

² בנ"ך מופיע טעם 'קרני פרה' ט"ו פעמים. ונמסר ב'מסורה גדולה' בס' יחזקאל (מח, כא). גם הטעם 'ירח בן יומו' בתיבת 'אלפים', מופיע רק פעם אחת בתורה, והוא כאן, ובנ"ך, עוד ט"ו פעמים, ותמיד כמשרתו של 'קרני פרה'.

³ במסורה נקרא 'קרני פרה' גם 'פזר גדול'.

⁴ עוד שם ב'תיקוני' ז': "דהא קרני פרה לגבך, דאינון תרין נביאי קשוט, עלייהו אתמר אצמיח קרן לדוד, ומצמיח קרן ישועה סטרא דשכינתא אתקרי קרני פרה, מסטרא דשור וקרני ראם קרניו" וכו'. ואינון משיח ראשון ושני י' ו', בית ראשון ושני".

⁵ בס' 'ליקוטי חבר בן חיים' (ליקוטים לפר' מסעי) כתב כע"ז: "'אלפים באמה'. כתוב על תיבת 'באמה' 'קרני פרה', דהיינו, תלישא גדולה ותלישא קטנה. הרמז דמ'באמה' דרשינן ג"כ אלפיים אמה לתחום שבת (כעירובין נא.). ובתחומין – מודדין בטפח עצב דהיינו תלישא קטנה, ובערי הלויים בטפח שוחק, 'צדק משלך ותן לו' (ב"ב פח:), והיינו תלישא גדולה".

כוונת התיקו"ז

ו. מובן וברור שדברי ה'תיקו"ז' מוסבים הם על טעם 'קרני פרה' בתיבת 'באמה'. (ולא על טעם 'קרני פרה' שבנביאים וכתובים). יש להבין, מה כוונת ה'תיקו"ז' בזה? ומה הקשר בין תיבת 'באמה' לבין התנצחות בהלכה בין תלמידי חכמים?

'שיעורי תורה' המיוסדים גם על גימטריא

תשובה לדבר:

ז. ה'גימטריא', היא מידה בתורה שנמנית בין ל"ב מידות שאמר ר"א בר"י הגלילי – (מידה כט). לנידונינו נוסיף גם, מה שאמרו חז"ל: "שיעורין וכו' הלכה למשה מסיני" (עירובין ד. עיי"ש).

ח. כמה דיני תורה יש שלמדים מגימטריא, וביניהם השיעורים. לדוגמא:

- (1) 'מידת ההיין' שבתורה, היא שנים עשר לוג, שנאמר 'ושמן זית היין' (שמות ל, כד), ונאמר 'ושמן משחת קדש יהיה זה' וגו' (שם לא), 'זה' בגימטריא שנים עשרה. (מנחות פט.).
- (2) 'שיעור מקוה' ארבעים סאה, שנאמר 'מי השלח החולכים לאט' (ישעיה ח, ו). 'לאט' בגימטריא ארבעים. (במ"ר פי"ח).
- (3) 'שיעור חלה' מ"ג ביצים וחומש, בגימטריא 'חלה'. (במ"ר (שם). ועי' ש"ך (יו"ד שכד, ב)) לענין החומש המרומז באות ה'ה"א).

הוויכוח התמידי אודות 'שיעורי תורה' ובדגש אודות 'שיעור האמה'

ט. לאור כל האמור, יש להניח, כי הטעם שקבעו טעם 'קרני פרה' דווקא על תיבת 'באמה' היא, משום שבא לרמז שלעתיד לבא, במשך כל הדורות יכוננו בעולם התורה ב' שיטות אודות 'שיעורי תורה', ובדגש המחלוקת המורכבת בחז"ל לגבי 'שיעור האמה', אם היא בת 5 טפחים או בת 6 טפחים, אם ה'אמה עוצבת' או "שוחקת" ועוד. וגם ימשיכו להתנצח אודות השיעורים זע"ז עד ביאג"צ בב"א. (כל מעגל חיי האדם ההלכתיים היומיומיים, נע סביב 'שיעורי תורה', האמה, הרביעית, כזית וכו').

ב' שיטות אודות השיעורים בדורנו

י. בדורנו, מכוון הדבר למחלוקת המפורסמת בין מרנן ורבנן זי"ע, אאזמו"ר 'בעל השיעורים', רבי אברהם חיים נאה וזה'חזון איש', אודות 'שיעור האמה' (ושאר כל השיעורים). לשיטת אאזמו"ר הוא 48 ס"מ ולשיטת החזון"א 57.6 ס"מ.

'באמה' = בגימטריא 48

יא. מכאן אנו מגיעים לדבר מפליא ביותר, והוא, כי תיבת 'באמה' היא בגימט' 48 ס"מ. בדיוק כפי שיטת אאזמו"ר זצ"ל! הנה גם הוכחה מסויימת לכל שיעוריו.

יב. עוד מצאתי, א. כי התיבות: 'קדמה אלפים באמה' (עה"כ וי"ג האותיות), הם בגימט': 'אברהם חיים נאה'. ב. כי הגימט' של 'אמה' (עם ג' התיבות) הוא 49. היינו, 'אמה שוחקת' לשיטת אאזמו"ר ('שיעורי תורה' עמ' רנ) הפוסק: "ובמקום חומרא שמשערין באמה שוחקת, חושבין האמה 49 ס"מ". ו'אמה עוצבת' לשיטת אאזמו"ר היא 47 ס"מ, בגימט' 'אמה' (עה"כ).

יג. אאזמו"ר גם מצא רמז – גימט' לשיעור רביעית – לשיטתו – שהוא 86 סמ"ק, והוא: 'כוס' בגימט' 86. ('שיעורי תורה' עמ' קעז). ובא אחריו מרן הגאון הסטייפלר זצ"ל ומצא רמז – גימט' לשיטת מרן החזון"א לשיעור רביעית 150 סמ"ק, והוא בגימט' "כוס הגון".

זה שבעים וחמש שנה, שכל בית ישראל נוהג כב' שיטות אלו. אלו ואלו דא"ח